

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXIX. — Izdan in razposlan dne 21. avgusta 1879.

105.

Ukaz finančnega ministerstva od 9. avgusta 1879, o zagotavljenji pravičnih prob spirita v Dolajnskega spirito-merskih aparatih.

Z namero, ubraniti, da ne bode tekočina, v obeh shrambah prob spirito-merskih aparatov Dolajnskega, morebiti pri meroizkustvenemu delu ali pri poprejšnji porabi ostavša, pomotno uplivala na alkoholovitost spiritovih prob, ukazuje se dogovorno s kralj. ogerskim finančnim ministerstvom in z ozirom na razpis finančnega ministerstva od 3. avgusta 1878 (Drž. zak. št. 107), da je treba tako pri postavljanji takšnega spirito-merskega aparata v žganjarnici plačujoči davek po proizvodu, kakor tudi vselej, kadar se ima tak aparat po daljšem nego dvomesečnem prestanku vnovič rabiti, obe za probe namenjeni shrambi popred splakniti s spiritom, ki ima tisto srednjo alkoholovitost, kakoršna je po §. 62 postave o davku od žganja, dane 27. junija 1878 dogovorjena s podjetnikom žganjarnice, in da ima podjetnik sam omisliti v to potrebnega spirita.

Stremayr s. r.

106.

Razglas trgovinskega ministerstva od 12. avgusta 1879, s katerim se razglašujejo dodatna določila k meroizkusnemu redu in k tarifi meroizkustvenih pristojbin od 19. decembra 1872 (Drž. zak. št. 171).

V zvršbo postave od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872 št. 16) oznanjujejo se vsem in vsacemu naslednji dodatki k meroizkusnemu redu od 19. decembra 1872 (Drž. zak. št. 171) in k tarifi meroizkusnih pristojbin, katere dodatke je ukrenila c. kr. prvomerska komisija.

Chlumecky s. r.

Sesti dodatek k meroizkusnemu redu

od 19. decembra 1872.

K §^{fu} 2.

Gledé lesenih mer za krojno ali laketno blago po 0·5 metra dolgih.

Po 0·5 metra dolge lesene mere za krojno blago smejo se tako narejati, da jim sta oba s kovino obita konca klinasto zaostrena.

K §§^{fom} 5 do 8 in 11.

0 pripuščanji mer za tekočine od 2 litrov nizdolu iz postekljenega (emailjiranega) železnega pleha.

Tekočinske mere od 2 litrov nizdolu smejo se tudi iz postekljenega železnega pleha (železne ploče) narejati v omerih, propisanih za dotične iz belega pleha napravljene mere.

Te mere morajo na notranjem in vnanjem površji z ročajem vred in to na notranjem površji belo postekljene biti, ter se morata oznameniti vsebine (držanja) in pa fabriška znamka ali marka, le-ta na vnanjem dnu vžgati.

Gledé oblike teh mer veljajo določila, stoječa v §. 7 meroizkusnega reda.

Gornji rob je napravljen s tem, da je pleh na zunaj zavihan, a dolnji s tem, da je ostenek posode nekoliko izbočen ter s tem nareja nogo; v ta izbok je vstavljeno dno, ki mu je zveza z ostenkom zatrjena s posteklino.

Znamke (marke), kažejo stanje tekočinskega lica, kadar je mera pravično napolnjena, sestojé iz dveh od 15 do 20 milimetrov dolgih, po premeru ročaja idočih diametralno nasprotnih črt ali potez, nad kateri, v njuni sredi, postavljen je polukrog, imajoč od 3 do 5 milimetrov v premeru. Te marke morajo biti vžgane in temne barve.

Cinove kaplje, na katere se štampelj udarja, stojé na ozki plehovi progji, ki je pod gornjim robom na vnanji steni pritrjena in tudi postekljena.

K §^{fu} 15.

0 ročih pri posodnih merah za suho blago.

Mere dožnice držeče po 20 litrov smejo se opravljati z roči, kakor je pisano za dožnice držeče po $\frac{1}{4}$ in 0·5 hektolitra.

Pri obodnicah (obodnih merah) sme biti eden izmed obeh ročev nameščen tudi na gornjem kraji mere ter naj se trdno zaneta z ondukajšnjim železnim obročem in z obodom.

K §^{fu} 28.

0 vagah ali tehtnicah s kembeljnom (vagah rimskih, na štedér).

Namesto besedila §^{fa} 28, kakor stojí v meroizkusnem redu od 19. decembra 1872, stopi naslednje besedilo:

B. Vage s kembeljnomo.

Pri le-teh vagah deluje breme na krajšo ramo raznoramene z vrtilno osjo svojo v škarjah počivajoče gredeljnice ter se lega enakotežja napravlja z nepremenjeno utežjo premikano na daljši vodovi rami, ki je prevedena z eno ali dvema lestvicama. Vage s kembeljnomo morajo poleg splošnih uvetov, ki jih postavlja §. 25, ustrezati še naslednjim zahtevom:

1. Vse osi morajo biti si vspeoredne in k podolžni osi gredeljnični navpične. Ostrice treh osi, uporabljenih pri vsakem vaganji, morajo ležati vse v eni ravnini.

2. Šiške vrtilnih osi, bivajoče na škarjah in obesilu, morajo — kadar se vaga prosto ziblje, — ležati v enaki višini.

3. Srednja črta jezička, dolgost katerega bodi dolgosti škarij enaka, mora navpično stati na premi črti, idoči skozi ostrice vrtilnih osi. Dolgost jezička, merjena od vrtilne gredeljnične osi, bodi najmanj poldrugokrat tolika, kolikoršna je dolgost krajše vodove rame, in to, če vaga nosi dve lestvici, tiste rame, ki spada k lestvici za manjša bremena (k tako imenovani lahki strani).

4. Premična utež naj se nareja v podobi krogle ali hruške iz litega železa, imej gladko, čisto površje brez luknjic, in če se snemlje z gredeljnice, pravilno votlino, z meroizkusnim čepom zaprto.

5. Premična utež mora biti z vago zvezana z oklopkom, ki se premikuje po daljši rami, in na oklopku je razločno vidna znamka, ki dopušča gotovo vstavo na lestvičnem razdelilu.

Z oklopkom mora biti trdno zvezana vrtilna os, na kateri počiva vilasto obesilo, in dolnji stik obesila ima babico, v katero se obeša premična utež z vlito kljuko.

Oklopek ne sme biti odločen od gredeljnice, in obesilo mora biti nerazvezno spojeno z oklopkom.

Vsakolika teža premične uteži in z njo zvezane kljuke mora iznašati celo število kilogramov in to število bodi s pristavljeno črko K in predstoječo črko L , tedaj $L \dots K$ udarjeno ali vrezano tako na kljuki premične uteži, kakor tudi na oklopku.

Pri manjih vagah s kembeljnomo je dopuščeno, dati premični uteži tudi težo manjšo od 1 kilograma; ali v tem slučaju mora premična utež z obesilom biti neodločno zvezana in lestvica z 0 začenjati. Premična utež se tudi v tem slučaju lahko opravi z meroizkusnim čepkom.

Premične uteži z zaostreno na otlj strani kljuko, s katero se one vstavljajo v zareze na daljši gredeljnični rami, niso dopuščene.

6. Kljuka služeča za obešanje predmeta, ki se hoče izvagati, ali skledica, v katero se deva breme, mora biti neodločno zvezana z obesilom počivajočim na osi, katera je na krajši gredeljnični rami.

To obesilo sme se narediti, da se z gredeljnice snema ali da se ne snema.

V prvem slučaju mora skupna teža obesila in kljuke iznašati celo število kilogramov, in to število bodi s postavljenom črko K in predstoječo črko H , torej $H \dots K$ udarjeno ali vrezano tako na obesilu, kakor tudi na krajši rami tehtnične gredeljnice.

Ako je snemno obesilo zvezano sè skledico, mora ali lestvica začenjati z 0 ali pa skupna teža skladice z verigami, baticami in obesilom iznašati celo število kilogramov, in to število s pristavljeno črko K in predstoječo črko S , torej $S \dots K$ udarjeno ali vrezano biti na skledici in tudi na krajši rami tehtnične gredeljnice.

Kadar skledica z obesilom ní snemna, tedaj mora lestvica začenjati z 0.

7. Če ima vaga po dve lestvici, da se lahko vagajo manja in večja bremena, dopuščena sta naslednja dva načina narejati jih, namreč:

a) Vaga ima dve obešališči in po le-tem tudi dva v nasprotno stran mereča jezička in dvoje take škarje, a samo eno bremenišče.

Za obesilo, počivaječe na osi bremenski, in njegovo zvezo s kljuko ali skledico veljajo določila obsežena v točki 6.

b) Vaga ima samo po eno obešališče, a po dve bremenišči.

Pri tej napravi vaga lahko ima ali dvojno snemno obesilo za bremena, ali samo eno snemno, za obe osi služeeče obesilo, ter veljajo za oba slučaja v točki 6 dana določila.

8. Lestvice vag s kembeljnomo morajo biti razdeljene po kilogramih in decimalnih podrazdeljih kilograma.

Podrazdelba po četrti in osmini kilograma ní dopuščena.

Delilne zarezne na lestvici morajo druga od druge enako in sicer ne manj nego 4 milimetre vsak sebi (na razno) biti ter nositi od 5 do 5 ali 10 do 10 kilogramov zapored tekoče razločno izražene in dobro čitke številke; tudi mora prvemu in poslednjemu številu na vsaki lestvici črka K pristavljena biti. Začetna ali prva in pa poslednja zarezna vsake lestvice mora biti primerna celemu številu kilogramov.

Ako ima vaga po dve lestvici, mora prva delilna zarezna lestvice večjim bremenom namenjene začenjati s tistim številom kilogramov, s katerim se končuje lestvica k manjim bremenom spadajoča.

9. Posebne naznambe največje nosilnosti za to na gredeljnici ní potreba, ker je itak z lestvice same razvidno, katero najmanje in največje breme je moči z njo izvagati.

Nasproti je treba na kljuki premične uteži, dalje na kljuki zvezani z obesilom za bremena, oziroma na skledici, naj se obesilo snema ali ne snema, najmanjo in največjo nosilnost vage, kateri tista sestavina pripada, v uglobljenem pismu poočiliti z naznambo težne vrednosti prve in poslednje zarezne lestvice in sicer s predstoječo črko T in pristavljeno črko K , tedaj $T \dots K$.

10. Teža snemne sestavine ne sme od dolžne teže, ki je na njej povedana, in katera mora vsegdar iznašati neko celo število kilogramov, pri teži 1 in 2 kilogramov za več nego za meje, ki so pri trgovinskem vaganju dopuščene, a pri večji teži za več nego 180 miligramov za vsak kilogram na več ali manj odstopati.

Prehodna določila.

Nove vage s kembeljnomo ali rimske, ki so še narejene po propisih §^{ta} 28 meroizkusnega reda od 19. decembra 1872, smejo se še do 1. oktobra podvreči izkusu in štempljanju. Vendar mora v točki 9 novega propisa zapovedano ozna-

menilo nosilnosti na sestavinah ondukaj omenjenih, in pa v točkah 5 in 6 teh propisov zapovedano oznamenilo teže snemnih sestavin v ugotovljenem pismu namestiti se.

Uže izkušene in oštempljane, po določenih §^{ta} 28 meroizkusnega reda od 19. decembra 1872 napravljene vage s kembeljno smejo se tudi dalje dodatno preskušavati in oštempljavati, če se sicer najde, da so pravične, samo ako je na njih še štempelj poprejšnje preskusbe ter so nameščena na njih v točkah 5, 6 in 9 teh propisov zapovedana oznamenila.

K §^{ta} 29.

0 centezimalnih vagah mostovnicah.

Pri centezimalnih vagah mostovnicah mora vrtilna os na konci prenosnega voda, s katero vod počiva na obesilu droga, ali neodločno s prenosnim vodom zvezana ali pa mora ta zveza taka biti, da je moči nepremičnost osi štempeljnjem zagotoviti.

K §^{ta} 32.

0 štempeljvanji vag s kembeljno in centezimalnih mostovnic.

Pri vagah s kembeljno naj se oštempljavajo: gredeljnica na prvi in poslednji delilni zarezi vsake lestvice; oklopek in kljuka snemne uteži, in pa meroizkusni čepek na ti uteži; dalje snemno obesilo, ali, če ni snemno, bremenska kljuka, oziroma skledica.

Pri centezimalnih vagah z mostom ali mostovnicah treba je neizpremenljivost zveze prenosnega voda z drogom do gredeljnice držočim zagotovljati z oštempeljvanjem, ako os, ki je na konci imenovanega voda, ni neodločno z njim zvezana.

K §§^{form} 41—45.

0 pripuščanji plinomerov.

K presku in štempeljvanju pripuščajo se tudi po Frideriku Klingmüller v Pragi narejani plinomeri, ki merijo plin z dvema premičnima, spodaj odprtima omarama (zvonoma) iz pločevine, ki sta sklenjeni z okrovom plina ne propuščajočim, razdeljenim na dva predela (dve merilnici).

V vsakem zvonu nehaja se z okrovovim dnom zvezan zgoraj odprt predel, stene katerega delajo se stenami gori omenjenih merilnic vred ozek s tekočino napolnjen presledek (vmesni prostor), in v tem prostoru gibljejo se bočne stene s protiutežmi razbremenjenih zvonov. S tekočino se notranji prostor zvonov in zunaj njih ležeči prostor merilnic plinu neprestopno zapira, pri čemer višina tekočine nima vpliva na veličino merečih prostorov. Nad merilnicama je še poseben prostor, v katerem se po tlaku vtekajočega plina napravljeno gibanje ali kretanje zvonov, kakor to po podobnem načinu pri suhih plinomerih biva, prenaša na razdelilnik in na štelo.

Kako naj se oznamenja in kakšen naj sicer biva plinomer.

Da bodo ti plinomeri k preizkusu in štempljanju pripuščani, zahteva se:

- a) da štelo kaže prohajajočo množino plina po kubičnih metrih in da je to na njem opomnjeno;
- b) da je na vsakem plinomeru povedano ime in stanovališče tistega, kateri ga je naredil, in pa fabriška številka, dalje
- c) da je zaznamovano vhajališče in izhajališče plina kot takovo;
- d) da je vsota merečih prostorov pri plinovem tlaku od 40^{mm} višine vodnega slopa izražena v obliki: $J = \dots$ litrov, a največja prostornina plinova, kolikor ga plinomer v eni uri propuščati ima, v obliki: $V = \dots$ kubičnih metrov na plinomeru povedana;
- e) da prostor, ki ga oklepa plina ne propuščajoč okrov, in pa štelo nista do-stopna, brez poškodbe štempljev, ki se pozneje na-nj udarijo, in da posamezne cifrenice štela obsezajo samo taka števila, ki naznanjajo v kubičnih metrih množino plina meriti se imajočo; vrh tega mora biti še neka naprava, da se z njo lahko določajo mali prostorninski deli prohlapevšega plina nizdolu do tiste količine, katera je potrebna k potanki določi kakega mogočega pogrška;
- f) da je na plinomeru priprava, po kateri se zavira prehod plina, kadar zapirajoča tekočina po odtočenju do neke meje pade.

Štempljanje in meja dopuščenih pogrškov.

Plinomer sme se tedaj samo štempljati, kadar štelno orodje (štelo) prav kaže množino plina, kolikor ga je prošlo, ni več ni manj, pri čemer je dopuščen največ odstop od dveh odstotkov na obojo stran.

Štempelj naj se na več mestéh udarja na cinove kaplje takó, da se brez povrede (poškodbe) štempljev ne more priti do štela niti do notranjega prostora plinu neprestopnega okrova ter ní mogoče odločiti ščita, ki nosi propisana oznamenila.

K §§^{form} 50 do 52.

0 merilnih okvirjih (oplatah) za drva na drobno prodajana.

Merilni okvirji za drobna drva pripuščajo se k preskusu in štempljanju tudi v veličini od 0·05 kvadratnega metra. Narejajo naj se z obmeri: višina = 200 milimetrov, dolžina = 250 milimetrov z vžganim oznamenilom: 0·05 *M*. ter ne sme odstop od propisanih obmerov presežati 3 milimetrov.

Pri vseh merilnih okvirjih za drva na drobno prodajana velikih od 0·05 do 4 kvadratnih metrov morajo oplatkini najmanj 150 milimetrov široki, in najmanj 25 milimetrov debeli biti.

Merilni okvirji od 0·05 do 0·5 kvadratnega metra veliki smejo na eni stran imeti dno, katero dopušča nositi jih na obramnici.

K št^o 69.**0 meroizkusnih vagah za uteži po 50 kilogramov.**

Vage, služeče za preizkušavanje uteži po 50 kilogramov, morajo o dokladi 1 grama pokazovati še razločen omah.

Na Dunaji, dne 19. julija 1879.

C. kr. prvomerska komisija:

Herr s. r.

Peti dodatek k tarifi meroizkustvenih pristojbin.

Z delovito premeno meroizkustvenih pristojbin, ustanovljenih v IV. dodatku k tarifi meroizkustvenih pristojbin (Drž. zak. od l. 1877, št. 88) za lesene mere tekočinske, držeče po 50 litrov, postavljajo se pristojbine za takšne v podobi brent narejane mere takó le:

	A. Za preskus in štempljanje	B. Za preskus brez štempljanja
1. Za mere brez podrazdelbe	40 kr.	20 kr.
2. „ „ s podrazdelbo	60 kr.	30 kr.

Na Dunaji, dne 19. julija 1879.

C. kr. prvomerska komisija:

Herr s. r.

107.**Razglas ministerstva za trgovino od 12. avgusta 1879,**

da se k preskusu in štempljanju pripuščajo kovinske posode (konve) za mleko, posode za mleko z mersko palico, drozgaličnjaki in merilni okvirji za drva v polenih

V zvršbo postave od 23. julija 1871 (Drž. zak. od l. 1872, št. 16) naznačajo se vsem in vsakemu naslednji, od c. kr. prvomerske komisije izdani propisi, o pripuščanji k preskusu in štempljanju:

Kovinskih (metalnih) posod (konev) za prenos mleka, posod za mleko z mersko palico, rabljenih v mlekarstvu in planšarstvu, drozgaličnjakov in merilnih okvirjev ali oplat za drva v polenih.

Chlumecky s. r.

Propisi,

o pripuščanji kovinskih posod (konev) za nošenje mleka k preskusu in štempljanju.

Kovinske ali metalne, za prenos ali prevoz mleka namenjene posode (konve) od 5 do 50 litrov držeče, pripuščajo se k preskusu in štempljanju po meri naslednjih določil.

Tvarina, oblika in oznamilo.

Posode te morajo se narejati iz bele pločevine (plehovine), ki je s čistim cinom pocinjena, in sicer tako močne, kakor veličina zahteva.

Dobivajo v bistvenem obliko v drugem dodatku k meroizkusnemu redu od 19. decembra 1872 (Drž. zak. od l. 1875, št. 17) k preskusu in štempljanju pripuščenih kovinskih mer za tekočine, od 5 do 50 litrov držečih, vendar niso navezane na določene obmere.

Te posode se v vsaki veličini od 5 do 50 litrov pripuščajo k preskusu in štempljanju.

Oznamenilo vsebine z naznanjenim številom litrov in oziroma desetin litra, ki jih drži posoda, s pristavljeno besedo „litrov“ ali črke *L* mora biti nameščeno na kovinski plošči, prilotani grlu posode, in zveza te plošče s posodo mora biti sè štempljem najmanj na dveh cinovih kapljah zatrjena. Desetine litra naj se naznanjajo v obliki decimalnega loma ali drobca.

Druga svojstva.

Gornji kraj grla in doljnji kraj posode morata biti podkrepljena vsak z enim obročem.

Dno mora biti ravno, in pri posodah do 10 litrov držečih najmanj z enim, pri večjih z dvema pravokotno postavljenima rebroma podkrepljeno. Dopusčene so tudi nadaljnje podkrepe, sosebnost ostenka z obroči in rebri.

Gledé tega, kakšne naj bodo in kako naj se pritrjajo znamke (čepki), ki omejujejo prostor pravičnega držanja, in kako naj se jim lega zagotovi štempljem, merodavna so določila, za kovinske mere tekočin od 5 do 50 litrov vsebine veljajoča (Drž. zak. od l. 1875, št. 17).

Pri tem je paziti na to, da se čepkov ne sme dotikati spodnja ploskev kovinskega pokrova, ki zapira posodo.

Štempljanje in meja dopuščenega pogreška.

Štempljajo se posode te, kakor je pisano za kovinske mere tekočin, držeče od 5 do 50 litrov, in na cinovih kapljah ščita oznamenilo vsebine nosečega. A štempljati smejo se tedaj samó, ako odstop prostora, ki ga omejujejo čepki, od vsebine, ki jo naznanje oznamenilo, ne presega za več nego $\frac{1}{200}$ vsebine bodi na več, bodi na manj.

Meroizkustvena pristojbina.

Kot pristojbina za meroizkustvo naj se računi:

- A. Za preskus in štempljanje:
 za posodo držečo 5 litrov . . . . . 14 kr.
 pri večjih posodah doklada se za vsak liter več (pri čemer se lom šteje za celino) po . . . . . 1 „
- B. Za preskus brez štempljanja:
 polovica pristojbine po A idoče.

Propisi,

o pripuščanju posod za mleko z mersko palico, rabljenih v mlekarstvu in planšarstvu, k preskusu in štempljanju.

V porabo pri mlekarskem in planšarskem (planinskem) gospodarstvu pripuščajo se k preskusu in štempljanju lesene posode za mleko, ki se jim množina mleka v njih meri z razdeljeno mersko palico, katera se na dno posode v nje sredini navpično postavlja, in delilo katere, čitano do mokrotne meje, vsebino v litrih naznanja.

1. Oblika in obmeri teh posod.

Te posode pripuščajo se k preskusu in štempljanju, narejene na naslednja dva načina:

- a) v obliki *brent* s podolgovato-oblim presekom. Aritmetičen sredek iz največjega in najmanjšega presekovnega obmera, če se meri na polovični višini posode, ne sme prestopati 350 milimetrov in manji izmed nju ne sme iznašati manj nego polovico večjega. Razloček največjega presekovnega obmera na gornjem robu in na otorah na dnu ne sme prestopati 0·2 manjšega teh dveh obmerov.
- b) Mlečnjaki slabo konične oblike s krogovitim presekom; srednji premer ne sme prestopati 350 milimetrov, in razloček premerov na gornjem in dolnjem robu posode ne sme iznašati več nego 0·2 manjšega premera.

2. Merska palica.

K vsaki posodi spada posebna merska palica, ki mora biti narejena iz trdega lesa s pravokotnim presekom ter popolnem prema (ravna). Na doljnem, delilo začenjajočem konci mora palica opravljena biti s kakih 30 milimetrov dolgim, izokrogljeno klinastim kovinskim okovom.

Delilo naj se izvaja od litra do litra in naj pri *brentah* začinja s 10 litri, a pri mlečnjakih s 5 litri; ocifruje naj se od 5 do 5, ali od 10 do 10 litrov z vžganimi števili in iz pod prve 10 litrov, oziroma 5 litrov kažoče zarezze, treba je pristaviti črko *L*. Poslednja zarezza mora kazati tako število litrov, ki se dá deliti s 5.

Merske palice, uže opravljene z delilom, lahko se s posodo vred k preskusu prineso; vendar, če stranka takó zahteva, sme tudi meroizkusni urad za pristojbo v tarifi določeno narediti delilo.

3. Preskušavanje in meje dopuščene pogreška.

Preskus, oziroma naprava delila naj se zvrši, kakor veleva navodilo. Štempelj se sme udariti samo tedaj, kadar odstop preskušanih delilnih zarez od dolžne vrednosti ne preseza 0.25 litra na več ali na manj, ter se v pravilni zaporednosti razdalj (razstojev) posameznih delilnih zarez ne kažejo večji odstopi od 1 milimetra.

4. Štempljanje in oznamovanje.

Štempelj se udarja na spodnjem konci kovinskega okova merske palice ter vžiga nad poslednjo zarezo delila, pristavlja letnico na tem poslednjem omenjenem mestu, dalje na vnanjem ostenku (plašči) posode s pristavljeno letnico vred in na notranji ploskvi dna.

Dalje naj meroizkusni urad vžiga naslednja oznamenila:

Na bočni ploskvi merske palice, noseči delilo, nad samim delilom: tekočo številko, pod katero je posoda v meroizkusni vpisnik vpisana, s pristavljenim znamenjem $\mathcal{N}_2$;

na vnanjem ostenku posode: tekočo številko, kakor na merski palici, in pod njo, razdaljo med prvo z 10 L , oziroma 5 L oznamenjeno delilno zarezo in dolnjim koncem merske palice, izraženo v milimetrih s pristavljenim znamenjem m/m .

5. Meroizkustvene pristojbine.

Kot meroizkustvene pristojbine naj se zaračunajo:

a) Ako merska palica uže ima lestvico:

A. za preskus in štempljanje za vsakih 5 litrov vsebine . . . . . 4 kr.

B. za preskus brez štempljanja polovico pristojbine po A idoče.

b) Kadar meroizkusni urad namešča lestvico:

za preskus in štempljanje z napravo lestvice vred; za vsakih 5 litrov vsebine . . . . . 6 „

Pristojbine ostajajo neizpremenjene, kadar se k posodi, uže oštempljani nova merska palica preskuša in štemplja.

Propisi,

o pripuščanju bednjev drozgaličnjakov k preskusu in štempljanju.

Drozgaličnjaki pripuščajo se k preskusu in štempljanju.

Novi taki bednji naj se narejajo takó, da jim srednji premer ne prestopa poldruga višine. Pri bednjih, ki so uže zdaj v rabi, sme se ta uvet izpregledati.

Največja prostornina ali vsebina, za katero je beden določen, mora iznašati neko celo število hektolitrov ter je tej vsebini primerno višino lica tekočine na štirih mestih, ki leže eno drugemu nasproti v dveh na sebi navpičnih premerih, ozmenjati vselej z dvema tikoma eden poleg drugega zabitima žebljema (imajočima okrogle, plosko obokane, žoltomedne glavice), in sicer prav takó, da bode lice tekočine polovičilo glavice teh žebeljev.

V enaki visokosti s temi znakami naj se na vnanjem ostenku bednja vžge s pristavljeno črko *H*, koliko hektolitrov da drži.

Podrazdeli največje vsebine dopuščeni so samo v stopinjah od 0·5 *H.*, 1 *H.* in celih večkratnikih hektolitra, in to v zgornji polovici bednja:

Pri bednjih do 10 *H.* največjega držanja v stopinjah od 0·5 *H.* najmanj, pri večjih bednjih v stopinjah od 1 *H.* najmanj.

V dolnji polovici bednja dopuščene so samo take stopinje, katere so najmanj dvakrat tolike, kolikoršne smejo biti v zgornji polovici.

Podrazdele je oznamenjati vselej s štirimi žebli, ki leže v isti navpičnici z najvišjimi. Kjer je posoda na pol-hektolitre razdeljena, treba je delilne pike, ki kažejo cele hektolitre, oznamenjati z žebli paroma (po dva) zabitimi.

Ako stranka zaprosi, zabije te žeblje mojster meroizkusnik za povračilo troškov, ki jih stanejo žebli.

Preskuševanje in meje dopuščenih pogreškov.

Preskušavajo naj se bednji, kakor piše navodilo.

Štempelj meroizkusni vžiga se pod oznamenilom vsebine ali držanja, ali to se sme samo tedaj zgoditi, kadar odstop prostornine, ki jo bedenj ima do najzgornjih znamek, od dolžne vsebine ne preseza $\frac{1}{150}$ dolžne vsebine na več ali na manj.

Podrazdeli morajo biti kolikor je koli mogoče pravični ter odstop znamek od lica vode, kadar se posoda v primeri k znamkam, ki se imajo preskusiti, prav napolni, ne sme presegati 3 milimetrov.

Meroizkusvena pristojbina.

Meroizkusnine se plačuje:

Za preskus in štempljanje:

za vsak 1 hektoliter polnega držanja	10 kr.
za vsak podrazdel priklad od	4 „

Propisi,

o pripuščanji merilnih okvirjev ali oplat za drva v polenih k preskusu in štempljanju.

Razen merilnih okvirjev za domerjanje drv na drobno prodajanih, ki so po §. 50 meroizkusnega reda od 19. decembra 1872 pripuščeni k preskusu in štempljanju, pripuščajo se k preskusu in štempljanju na temelji ministerskega ukaza od 23. decembra 1875 (Drž. zak. št. 157), ki uravnuje javno trgovanje z drvi, tudi merilni okvirji za domerjanje drv v polenih in to po naslednjih določilih.

Obmeri in oznamenilo merilnih okvirjev.

Merilni okvirji naj se narejajo takó, da bodo pri visokosti od 1 ali 2 metrov z ozirom na dolgost polen, ki naj se va-nje skladajo, obsezajo po celo število prostorninskih metrov, in to 1, 2 ali 4 prostorninske metre.

Smejo se torej narejati v naslednjih obmerih :

Dolgost polen v metrih	Prostorninski metri	Dolgost	Visokost
		v metrih	
1	1	1	1
	2	2	1
	4	2	2
0·8	1	1·25	1
	2	2·5	1
	4	2·5	2
0·6	1	1·667	1
	2	1·667	2
	4	3·333	2
0·5	1	2	1
	2	2	2
	4	4	2

Na vsakem okvirji morata se število prostorninskih metrov, kolikor jih obseza, s pristavljenima črkama *R M.* in dolgost polen, za katero ta prostorninska mera veljá, v metrih izraženi, v obliki *S L. . . M.* z vžigom poočítiti. Dolžino polen je tudi na prednji ploskvi enega izmed navpičnih oplatnikov poočítiti z dvema primerno na razno vžiganima črtama.

N a p r a v a .

Merilni okvirji sestojé iz štirih lesenih oplatnikov, ki se morajo pravokotno eden z drugim zvezati.

Oni so ali neodločno med sabo zvezani (trdni okvirji), ali pa sme zgornji oplatnik biti snemen od obeh stranskih sè spodnjim oplatnikom trdno zvezanih oplatnikov, ali se tudi lahko naredi ves okvir, na štiri kose razlóžen (premični okvirji).

Trdni stiki oplatnikov naj se pritrjajo s kovno-železnimi okljuki.

Pravokotno stanje štirih oplatnikov mora biti zatrjeno z dvema oporama, kateri stranska oplatnika s spodnjim oplatnikom stikata.

Premični oplatniki morajo na stikališčih biti tako uravnani, da bode neizpremenljivost razdalje posameznih oplatnikov dovoljno zagotovljena.

Pri premičnih oplatnikih 2 metra visokih sme se narediti takó, da se premični oplatnik tudi o polovici višine merilnega okvirja, to je 1 meter od spodnjega oplatnika lahko ustanóví. Tudi je pri takih okvirjih dopuščeno, oba navpična stranska oplatnika na gornji polovini prevideti z delilom na 10 decimetrov. Takšna razdelba v dolnji polovici ní dopuščena.

Gornji snemni oplatnik lahko ima delílo na centimetre, da se z njim meri dolgost polen.

Meje dopuščenega pogoška in štempljanje.

Štempljati se tak okvir sme samo tedaj, kadar dolgost posameznih oplatnikov, oziroma njihovih delov od dolžne veličine ne odstopa za več nego 5 milimetrov na 1 meter dolgosti, pri čemer se lomi (drobci) metra jemljó za cel meter.

Odstop na navpičnem oplatniku oznamenjene dolžine polen od dolžne veličine ne sme 3 milimetrov presežati.

Pri delilu na centimetre, ki bi bilo na premičnem oplatniku, ne sme odstop na 1 meter več nego 3 milimetre iznašati.

Štempelj se vžiga na stikih oplatnikov, in sicer pri premičnih oplatnikih tik končin, ki omejujejo dolgost; dalje na polovilnih znamkah navpičnih stranic, če so katere, oziroma tikoma pri znamkah končin; naposled na črtah, ki omejujejo oznamenjeno dolžino polen.

Meroizkustvena pristojbina.

Kot meroizkustvena pristojbina naj se računi:

	A. Za preskus in štempljanje	B. Za preskus brez štempljanja
za vsak prostorninski meter	10 kr.	5 kr.
za eno razdelbo na centimetre	6 kr.	3 kr.

Na Dunaji, 19. dne julija meseca 1879.

C. kr. prvomerska komisija:

Herr s. r.

